

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Залізничний маршрут із бельгійського Льежа до угорського Будапешта — нерівна лінія, що перетинає Німеччину та Австрію, а тоді огинає південно-західний кордон Словаччини, перш ніж нарешті дістатися кінцевого призначення у північно-центральної Угорщині. Час у дорозі може скласти якихось тринадцять годин, залежно від кількості зупинок і пересадок. Із Льежа до Будапешта не дістатися без пересадок. Зазвичай їх чотири чи п'ять, хоча на деяких маршрутах буває сім чи навіть десять.

Зважаючи на все це, маршрут Валерія Дормова був невеликим дивом. Він потребував тільки двох пересадок — першої у Франкфурті, другої у Відні, — і загалом лише одинадцяти зупинок, дванадцяти з Будапештом, менш ніж за тринадцять годин.

Надзвичайний план маршруту розробив не сам Дормов, а якийсь безликий *работнік* із даром бачити залізничні розклади у трьох вимірах, а не як колонки цифр, яким більшість людей просто не здатні дати раду. Дормов уявляв, що коли *работнік* зайшов до їхнього підвального кабінету та представив цю дивовижну роботу

начальству, тим довелося стримувати хорове ниття через кількість зупинок замість поаплодувати чи навіть поплескати його по спині. Але із зупинками нічого не поробиш — потягів без них не існувало. На європейських залізницях не було транзитних міст.

Валерія Дормова кількість пересадок не турбувала, на відміну від його охоронців. Кожна зупинка створювала вірогідність нападу, чи принаймні була можливістю для найманого вбивці сісти на потяг, а пересадки були й того небезпечнішими. Охоронці крок за кроком пояснили, як саме зберігатимуть йому життя на станціях у Франкфурті та Відні, наголошуючи на тому, як важливо, щоб він діяв *точнісінько*, як йому скажуть.

Дормову муляло сказати їм, що будь-який потенційний найманий убивця напевне сів із ними на потяг тут у Льежі, але знав, що вони не схвалюватимуть, якш він вказуватиме їм, як виконувати їхню роботу; тож він просто кивнув. Він був росіянином у віці за шістдесят і просто радів, що пересадок буде лише дві — це означало, що йому не доведеться підводитися щокілька годин щоб перебігати залізничні станції з трьома кремезними та напруженими охоронцями. Не через якісь проблеми зі здоров'ям — власне, під час останнього огляду у Штатах сорокарічний лікар сказав, що заздрить тиску і м'язовому тонусу Дормова, — але просто тому, що він уже кілька днів безупинно подорожував і втомився. Наступні тринадцять годин він зможе переважно просидіти. Все, що він міг робити сидячи, не завдавало йому жодних незручностей.

Залізнична поїздка була ідеєю Дормова. Літаком він дістався б додому швидше, але він зазначив своїм зв'язковим, що якби американці його шукали то вже встановили б стеження за аеропортами і навіть

заручилися б допомогою служби безпеки. Вони, безперечно, стежили й за залізничними станціями, але там йому буде легше розчинитися серед інших пасажирів, навіть із охоронцями. Правду кажучи, Дормов завжди ненавидів польоти; у потязі можна будь-якої миті підвестися й піти до вбиральні, що в його віці було важливим критерієм.

Він підозрював, що якби й захотів полетіти до Москви, чиновники б його не пустили. Не тому, що пасажирів літаків легше відстежити, а просто щоб поставити його на місце — Росія раділа його поверненню, але це не означало, ніби він може просто клацнути пальцями й отримати, що хоче. Чиновники мусили ставати в позу, надолужуючи свою нудну роботу. Дормов не зважав. Він теж міг стати у позу і показати їм, що після тридцяти п'яти років у США не був розпещеним і вередливим.

Насправді Дормов, старішаючи, пом'якшав щодо багатьох речей. Ще якихось двадцять років тому його б надзвичайно дратувало маленьке дівча, що носилося туди й назад проходом і торохтіло бельгійською французькою з легким акцентом. Сьогодні він був не проти, що діти поводитися як діти й робили все, що роблять діти, наприклад, раділи залізничній подорожі. Вже надто скоро вони виростуть, і їх залякають до стану сірості й посередності, що надто багато де править за відповідальну громадянську позицію. Або стануть цинічними та дратівливими, прискіпуватимуться до всіх і всього, помилково вважаючи, що це робить їх розважливими чи проникливими.

Потяг ще навіть не полишив станції, а охоронець, що сидів поруч із ним, спитав уже, здавалося, втисячне, чи хотів би він кави, чаю або чогось поїсти. Дормов відмахнувся від нього рукою й похитав головою,

розвертаючись до вікна. Ще двійко охоронців, що сиділи по інший бік маленького столика, були звичайними російськими бугаями — загартованими, з кам'яними обличчями, набагато сторожкішими, ніж могло здаватися іншим пасажирам.

Утім, його сусід був дещо молодшим і не таким досвідченим. Дормов замислився, чи це не найперше виїзне завдання хлопця, бо той, здавалося, не знав, що мусить просто сидіти тихо із загрозливим виглядом, чи то принаймні з неприступним. Він усе питав Дормова, чи не хотів би той щось з'їсти, випити чи почитати, чи було йому зручно, чи не потрібна йому ковдра.

Що ж, Юрій казав, що немало людей охоче чекали на повернення блудного вченого у лоно Матінки Росії. Типово для Юрія — він здатен був прикрасити будь-який вислів. Дормов вважав, що це якимось пов'язано з природою роботи Юрія, через яку він стільки років провів, гасаючи між сходом і заходом. Від такого оперативники стають дивакуватими.

У сходу й заходу було багато спільного, але їхні відмінності одне одному не пасували: бюстье Мадонни погано в'язалося з лоном Матінки Росії. Дормов завжди потай був переконаний, що падіння Берлінського муру та подальший кінець совецького режиму напряду завдячували трьом речам: Мадонні, MTV та ароматизованому туалетному паперу. А Інтернет переконався, що ніхто не озиратиметься назад.

Він передбачив це ще пам'ятного 1984 року, коли американці вперше заманили його обіцянкою високо-технологічного раю без загрози стеження з боку таємної поліції, яка забезпечуватиме дотримання лінії партії. Дормов подумав, що це звучить чудово. Втім, у наступні три з половиною десятиліття він дізнався, що таємна поліція буває дуже різною, і навіть